

δυντὼν ἐποιεῦντο λόγον, προῆλθε κατὰ συνδυασμὸν ἡ περὶ τῆς ὁ λόγος παροιμιώδης φράσις· τοῖς δεομέ-
ροις καὶ τοῦ κακοῦ.

B. Δ. ΚΑΛΑΙΦΡΩΝ.

ΠΑΗΡΩΣΙΣ

ΕΥΛΑΒΟΥΣ ΕΥΧΗΣ

μητρὸς ἐνδεοῦς.

(Ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ.)

—οοο—

Καλλίστη καὶ διασημοτάτη περὶ τῶν περὶ τὸν Οὐέρβανον χωρῶν κείμενη ἐντὸς εὐρυχώρου κοιλάδος ἡ βιομήχανος καὶ πολυάνθρωπος Ἰντρα (Μεσοποταμία), ἔχουσα κατὰ πρόσωπον μὲν λίμνην χαριστάτην, ὅπισθεν δὲ ὄρη χλοερὰ καὶ καρποφόρα, σποράδην κώμας καὶ χωριδιὰ περιέχοντα. Λέγεται δὲ Ἰντρα (ἐν τῷ μεταξύ), ἕνεκα τῆς τοποθεσίας αὐτῆς, τῆς μεταξύ τῶν δύο ποταμίων Ἀγ. Ἰωάννου καὶ Ἀγ. Βερνανδίνου, ἅτινα καταρρέοντα ἀπὸ τῶν ὑπερκειμένων ὀρέων, περικυκλοῦσιν αὐτὴν σχεδὸν καθ' ὅλοκληρίαν, σχηματίζουσι τὴν Ἰντραίαν κοιλάδα, καὶ διερχόμενα ὑπὸ δύο γαφύρας παραβάλου καὶ μεγαλοπρεπεῶς ἐργασίας, ἐκβάλλουσιν εἰς τὴν λίμνην, ἐπιψύχοντα καὶ συχνάκις πλέττοντα τὰς πλευρὰς τῶν ἐν Ἰντρᾷ οἰκοδομῶν.

Ἀγραί, καὶ λιμνῶνες, καὶ πεδιά, περιστορέμενα ὑπ' ἀρχαιογόνων δρυμῶν, καθιστῶσιν εἰς ἄκρον εὐφρόσυνον καὶ ποικίλην τὴν Ἰντραίαν κοιλάδα, καὶ ταύτης τὰς χάριτας ἐπαυξάνουσι τοῦ σώματος τὸ εὐφές, τῶν ἡθῶν ἡ ἀπλότης καὶ τὸ ιδιότροπον τῆς στολῆς τῶν κατοίκων. Λιασιζοῦσι δὲ αὐτὴν ὅλοκληρον ὁδοὶ καὶ ἀτραποί, ἔχουσαι εὐπρόσβατον τὴν κατάβασιν, δι' ὧν μεταβαίνουν οἱ ὁδοιπόροι ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, καὶ ἀπὸ κορυφῆς εἰς κορυφὴν ἀναβαίνουν σὺλῶνας, καὶ φάραγγας βαθείας, διερχόμενοι μέχρι τῶν κορυφῶν τῶν ὑπερκειμένων ὀρέων· τούτων δὲ ἐξέχει τὸ Πιτσομάρρονον, ὑπερυψούμενον πάντων τῶν κατὰ τὸν Οὐέρβανον ὀρέων.

Τὸ φθινόπωρον τοῦ 1836 ἔτους, κατὰ τινὰ πρωίαν ἡμέρας λαμπρᾶς, ἐπαρῆθην ἐν συνοδίᾳ ἀνθρώπων εὐθύνων καὶ παιδρῶν πρὸς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους τούτου. Ἀλλὰ τὸ ἑσπέρας τῆς προτεραίας, εἶχον ἐλθὼν ἀπὸ τῆς Ἰντρας εἰς Μιατσίνην, ταπεινὴν χωριδιὸν οὐχὶ μακρὰν καίμενον τοῦ Πιτσομάρρονου, καὶ διενυκτερεύσαμεν ἐκεῖ, σκοπὸν ἔχοντες νὰ ἐπισκεφθῶμεν ὅσον ἔνεστι πρωϊαίτερον τὴν ὑψηλοτέραν κορυφὴν. Κατεκλίθημεν δὲ οἱ μὲν ἐπὶ ἀχύρων, οἱ δὲ ἐπὶ ἀρνακιδῶν, ἐνῶ αἱ γυναῖκες ἐκοιμήθησαν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ἐρημέριου. Ὅτε δὲ ἐξυρχώμεθα τὸ πρωῒ, λαμπρὸν θέαμα παρίστατο πρὸ τῶν ὄρθαλμῶν ἡμῶν ἡ ἡὺς καταβαίνουσα οὐρανὸθεν καλλιφεγγής καὶ εὐπλόκαμος.

Ὁδοιπορία ἐωθινή μεταξὺ ὑψηλῶν ὀρέων γενομένη περὶ τὰ τέλη Σεπτεμβρίου, ἔχει τοσαῦτα τὰ θέλητρα, ὥστε ἐνδιαμένει ἐντὸς τῆς ψυχῆς ἡ μνήμη αὐτῶν ζωηροτάτη καὶ ἀνεξάλειπτος. Ὁ ἀὴρ πνέει τῶσφ καθαρὸς, τὰ ὀρεῖνὰ ἄνθη ἀποπνέουσι τι τοσοῦτον γλυκύ, τὰ πτηνὰ προσκαλοῦνται τοσοῦτον ἁρμονικῶς τὸν ὑπέρτατον τῆς φύσεως δημιουργόν, ἡ χλόη τοσοῦτον στίλβει, τὸ φῶς τοσοῦτον λάμπει, ὥστε καὶ ὁ οὐρανὸς αὐτὸς ἐρωτεύεται τὴν γῆν.

Ἀλλὰ τὸ πάντων θαυμαστότερον ἦτο· πρῶτον μὲν ἡ λίμνη αὕτη ἥτις ἀπὸ ἐλάσεως ὑψηλῆς βλεπομένη, ἄλλοτε μὲν ἐφαίνετο πλατεῖαν καὶ ὁμαλὴν τὴν ἐπιφάνειαν ἔχουσα, ἄλλοτε δὲ σχηματίζουσα λιμένας καὶ κόλπους μεταξύ τῶν ὀρειῶν τοῦ δάσους μερῶν· δεύτερον δὲ ἡ θέα τῶν χιονιστεσθῶν Ἀλπεων. Ὁ ἥλιος, ἐκτοξεύων τὰς πρωτογενεῖς αὐτοῦ ἀκτῖνας, ἐδείκνυε τὰ νέφη τῶν ὑψηλοτάτων ἐκείνων ἀκρωρείων ἐπὶ χροῦσα, καὶ πορφυρᾶ, καὶ ἐρυθροβαφῇ, καὶ διέχεε πανταχοῦ περὶ ἡμᾶς ζοὴν καὶ ἀγαλλίαςιν.

Ἡ ἀπὸ Μιατσίνης εἰς Πιτσομάρρονον ὁδός, ποτὲ μὲν ἀνωφερής, ποτὲ δὲ κατωφερής ἄγουσα διὰ μικρῶν κοιλάδων χλοηφόρων, ἀπολήγει εἰς πεδιάδα χλοερὰν ἐπωνομαζομένην Καβαλλορίαν. Πολλὰ κωμύδρια ἀπαντῶνται καθ' ὁδὸν ἐκ τοῦ εἴδους ἐκείνων, ἅτινα πανταχοῦ κατὰ τὰ ὄρη τῆς Λομβαρδίας ὀνομάζονται Ἀλπεις, καὶ ὅπου καταλύουσιν εἰς κτηνοβοσκὰς καὶ οἱ ἄλλοι ποιμένες, οἱ περὶ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ζώων ἐνασχολούμενοι καὶ τυρὸν καὶ βούτυρον κατασκευάζοντες. Κατοικοῦσι δὲ ἐκεῖ κατὰ τὴν καλὴν τοῦ ἔτους ὥραν, περὶ δὲ τὰ τέλη τοῦ φθινοπώρου ἀναχωροῦντες συνήθως, καταβαίνουν μετὰ τῶν ποιμνίων πρὸς διαχείμασιν εἰς τὰς κοιλάδας καὶ τὰ πεδιά. Μετὰ τὸ πέλος δὲ τῆς πεδιάδος Καβαλλορίας, ἡ ὁδὸς ἄγει ἀνωφερὲς δι' ἀτραποῦ ἀποτόμου καὶ πετρώδους, τετμημένης ἐπὶ τοῦ γυμνοῦ βράχου. Γυμνὸς φαίνεται ὁ βράχος, καὶ μόνον κατὰ μέρη βλέπεις τι χλοάζον πρὸς ψυχγωγίαν τῶν ὀρθαλμῶν, περιοριζομένης τῆς θέας ὑπὸ τῆς προκειμένης ἀκρωρείας, ἥτις προβάλλει ἀπύτομος καὶ λεία ὡς λεπτὴ μαχαίρα.

Καταλιπόντες τὴν πεδιάδα Καβαλλορίαν, ἀπηντήσαμεν ὀλίγον μακρὰν αὐτῆς δύο γυναῖκας, τὴν μὲν μίαν γηραιάν, λεπτὴν τὸ ἀνάστημα καὶ ἡλιοκαῆ τὴν ὄψιν, τὴν δὲ ἄλλην νέαν, ἀκμάζουσαν καὶ εὐεῖδῃ· ἐκ τῶν ἐνδυμάτων δὲ εἰκάσαμεν ὅτι ἤρχοντο ἐκ Κοσσόνου. Ἐχουσι δὲ αἱ γυναῖκες τοῦ χωριδίου τούτου τῆς Ἰντραίας κοιλάδος, ιδιότροπον τινὰ ἐνδυμασίαν φοροῦσι μικρὸν καλῶς καὶ στηθόπανον ἐξ ὑφάσματος κυανόχρου μετὰ παρυφῆς ἐρυθρᾶς, ἐμπροσθοποδίαν ποικιλοβαφῇ ἐξαρτημένην ἄνωθεν τοῦ στήθους, ἀπ' αὐτοῦ σχεδὸν τοῦ λαίμου, κάλτας ἐρυθρὰς καὶ ξύλινα σανδάλια. Τῆς κόμης αὐτῶν μέρος μὲν πίπτει βροστρυχῶδες ἐπὶ τοῦ μετώπου, μέρος δὲ συμπλέκεται εἰς πλοκάμους ἐπὶ τῆς κορυφῆς, καὶ περιδέεται διὰ ταινιῶν ποικιλοβαφῶν. Αἱ δύο αὗται γυναῖκες ὠδυνον προσευχόμεναι, καὶ παρελθούσαι οὐδὲ προσέβλεψαν τοὺς πα-

ραπόρευομένους ἡμᾶς, ὡς ἐνασχολούμεναι εἰς προσευχάς. Ἡμεῖς δὲ ὑπεθέσαμεν ὅτι ἀνήρχοντο εἰς τὸν ναῖσκον τῆς Παναγίας τοῦ Πιτσομαρρόνου, κείμενον παρὰ τὴν ὑπερτάτην τοῦ ὄρους κορυφήν, πρὸς ἣν ἔχρυσι μεγάλην εὐλάβειαν ἀπαντες τῆς περιχώρου οἱ ὄρεινοί. Καὶ τῷ ὄντι, ρηθάνοντες ἐκεῖ, εὖρμεν αὐτὰς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους προκυλινεῖς, καὶ ἀναγινωσκούσας ὕμνους τῆς Παναγίας.

Πάντα τὰ εἰς προκύνεισιν τῆς θεομήτορος καθιερωμένα τεμένη, ἐμπνέοντα διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτῆς ἰδέας γλυκείας καὶ εὐφροσύνης, ἀείποτε διεγείρουσιν εὐλαδίῃ αἰσθηήματα· ἀλλ' ἐπὶ προσκυλῇ γίνονται ἂν ἡ φύσις καὶ αἱ αἰώνιοι αὐτῆς καλλοναί, συντελοῦσαι, καθιστώσιν αὐτὰ μᾶλλον εὐφρόσυνα καὶ πανηγυρικά. Ὅθεν καὶ ἡμεῖς συνησθάνομεθα κατάνυξιν, βλέποντες τὸν ἀγροτικὸν ἐκείνον ναῖσκον, ὅστις παριστάμενος ἐκεῖ, μοναδικὸν ἔργον χειρὸν ἀνθρώπου ἐν μέσῳ τῶν θαυμασίων τοῦ Πλάστου μεγαλοουργημάτων, συνάπτει οὕτως εἰπεῖν τὴν γῆν πρὸς τὸν οὐρανόν, τὴν ταπεινότητά τοῦ θνητοῦ πρὸς τὴν μεγαλειότητα τοῦ ἀθανάτου Θεοῦ διὰ τῆς προστασίας ἐκείνης, ἥτις ἐπὶ γῆς μὲν ἐφάνη τοσοῦτον ταπεινὴ καὶ τεθλιμμένη, τοσοῦτον δὲ ἐνδοξος καὶ μακχρία ὑπάρχει ἐν οὐρανοῖς. Ἀλλ' ἡμεῖς παρήλθομεν αὐτόν, φοβούμενοι μὴ παρενοχλήσωμεν τὰς προσευχομένας γυναῖκας, καὶ ταχέως ἐρθάνομεν εἰς τὴν ὑπερτάτην πλευράν τοῦ ὄρους.

Ἡ ἀκρόρεια τοῦ Πιτσομαρρόνου ὁμοιάζει τὴν τῶν ἄλλων ὑψηλοτέρων τῆς Λομβαρδίας καὶ Ἑλουντίας ὀρέων· εἶναι δὲ ἐπίπεδον ἔχον σποράδην ὑψώματα, δένδρον δὲ οὐδὲ ἓν, οὐδὲ τὸν πρᾶμικρόν θάμνον· χόρτον μόνον καὶ χαμηλὸν καὶ λεπτὸν φύεται μετὰ τῶν χασμάτων τῶν βράχων, καὶ κατὰ μέρη φαίνονται ἔχνη καταπεσόντων ὀγκωδῶν λίθων καὶ ἁμμων. Ἐκ τῆς σκοπιᾶς ἐκείνης, ἅμα ὡς σρέψης τὸ βλέμμα, σὲ κυριεύει σκοτοδινίασις τοσοῦτον ὑπάρχει τὸ ἀπόστημα τῶν ἐκ τῆς ἀκρωρείας τρύτης περιδλεπομένων! Καὶ ἐντεῦθεν μὲν ἐθεωροῦμεν κατὰ πρόσωπον τὰς Ἀλπεις τῆς Βαλεσίας, καὶ τὸ ὑπερύψηλον Μοντερόσον, φαινόμενον ὅτι βασιλεύει τὸν οὐρανὸν ἐπὶ τῶν ὁμων, καὶ περικυκλούμενον ὑπὸ βράχων πυρραμειδοειδῶν, ὅθεν ἀρχονται βαθμηδὸν πρὸς τὰ κάτω σχηματιζόμεναι ἀργυρολαμπεῖς κρυσταλλώσεις· ἐντεῦθεν δὲ ἡ ὄρασις, διερχομένη ἀλλεπαλλήλους χλοαζούσας κοιλάδας, ἐφθάνε καταντῶσα μέχρι τῆς πεδιάδος τοῦ Μαγαδίνου καὶ τῆς Βελινσῶνος· πρὸς μεσημβρίαν παρίσαντο ὁ Οὐέρβανος καὶ πᾶσα ἡ χώρα ἡ ἐπὶ τῆς Αὐστριακῆς ὄχθης, τὰ ὄρη καὶ αἱ μικραὶ λίμναι τῆς Βαλεσίας, καὶ πρὸς ἀριστερὰ μέρος πρὸς τοῦτοις τῆς λίμνης τοῦ Λογάνου· ἐντεῦθεν δὲ τὸ βλέμμα, ἀπὸ τῶν λόφων τοῦ ἄνω Νοβάρισσου κατερχόμενον, ἀπαντᾷ τὸν προδύλλοντα ὀρίζοντα πλατυνόμενον πρὸς τὰς εὐρυχώρους πεδινὰς χώρας τῆς Λομβαρδίας, δι' ὧν εὐχερῶς παρεκολουθεῖται τὸν ῥοῦν τοῦ Τεσσίνου. Κατωτέρω δὲ ἐνεφανίζετο ἡ Ἀρῶν, ὁ κολοσσιαῖος τὸ μέγεθος Ἅγ. Κάρολος, καὶ ἄλλα τῶν κατὰ τοὺς τόπους, ὅσοι ἐπικαλλύνουσι τὴν Σαρδικὴν ὄχθην τοῦ Οὐέρβανου,

τὰ ὄρη καὶ αἱ λίμναι τῆς Ὀρνής, τὰ ὄρη τοῦ Βαράλλου καὶ τῆς Σεσίης. Πλησιέστερον δὲ ἡ ὁδὸς Σεμπλῶνος, ἡ μικρὰ λίμνη Μαργότσον, καὶ τὸ ῥεῦμα τῆς Τόκης. Πῶς λοιπὸν νὰ μὴ μείνωμεν ἐκστατικοί, θεωροῦντες σκηνὴν οὕτω ποικίλην, οὕτω τερπνὴν συνάμα καὶ ὑπερρυή!

Ἐπνεον ἐν ταῦτοις λεπτοῖς ἀνεμῶς ὑπόψυχρος, αὐξάνων τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἡμετέρου σώματος, καὶ ἐπιτείνων τὴν ζωηρότητα τῆς φαντασίας. Εὐχάριστος δὲ παρεδιδόμεθα εἰς τὴν τοιαύτην ἐκστασιν, ὅτε αἶφνης πρὸς βορρᾶν, ὑπεράνω ἐρήμης κοιλάδος, ὅπου ἐφαίνοντο νιράδες χιόνος ἴσως πρόσφατοι, ἴσως δὲ καὶ σωζόμεναι ἀπὸ τοῦ παρελθόντος χειμῶνος, ἀνυψώθη μικρὸν νέφος, καὶ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον πυκνούμενον, προσέβη μέχρι τῆς ὀρυός τοῦ ὄρους, καὶ ἐπεκάλυψε τέλος μέρος τῆς μεγαλοπρεποῦς εἰκόνης, ἥτις τοσοῦτον εὐφραίνει τὴν ὄρασιν ἡμῶν. Ἀλλ' ἐκ τούτου τοῦ νέου συμβεβηκότος, ἀντὶ ἐλαττώσεως αὐξήθη ἡ τέρψις ἡμῶν· διότι τὸ νέφος, ποτὲ μὲν ἐπυκνοῦτο, ποτὲ δὲ ἠραιόυτο, νῦν μὲν ἐπιπροσθοῦν καὶ ἀπακρύπτει τὴν θέαν, νῦν δὲ πάλιν ἐπιτρέπον νὰ θεωρῶμεν ἐν ἀνέσει· ὥστε ἐφαίνετο ὡς ἄλλη τις θεατρικὴ αὐλαία, ἀνυψουμένη ἢ καταβιβαζομένη πρὸς τέρψιν ἡμῶν.

Διασκεδάσαντες ἐν ταῦτοις καὶ ἱκανῶς εὐφρανθέντες ἐκ τοῦ τερπνοῦ θεάματος, ἀφήκαμεν ὅχι ἄνευ πόθου τὴν θαυμασίαν ἐκείνην σκοπιάν, καὶ ἐπανηρχόμεθα διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ. Προχωρήσαντες δὲ ὀλίγον πρὸς τὴν ἀπότομον κατὰβασιν, ἐνομίσαμεν ὅτι ἠκούσαμεν κλαυθμηρὰν φωνὴν ἀνθρώπου, βοήθειαν ἐπικαλουμένου· καὶ ἐπισπεύσαντες τὸ βῆμα, εἶδομεν πλησίον τοῦ ναΐσκου τὴν ἐκ Κοσσόνου νεάνίδα ἐκείνην, δρομαίως προβαίνουσαν πρὸς ἡμᾶς. — ὦ Κύριοι, ἀναφώνησε πλησιάσασα, κάμετε τὸ ἐλθός σας, καὶ ἔλθετε εἰς βοήθειαν τῆς ἀθλίης μητρὸς μου, ἥτις λειποθυμήσασα ἔπεσεν ἔμπροσθεν τῆς ἐκκλησίας.

Αἱ κυρίαι τῆς συνοδείας ἡμῶν ἔδραμον εὐθὺς πρὸς τὴν πάσχουσαν, καὶ πρὸς τοῦς προσέφερον πρὸς αὐτὴν τὰς περιποιήσεις ὅσας ἡ γυναικεῖα συμπάθεια ἐρευνᾷ κατὰ τὰς τοιαύτας περιστάσεις. Ἐκείτο δὲ ἡ γραῖα κατὰ γῆς, ἐρειδομένη εἰς τὸν τοῖχον τοῦ ναΐσκου, ἡ δὲ κατὰστασις αὐτῆς ἐκίνει ἀληθῶς εἰς οἶκτον· διότι ἦτον ὡχρὰ τὸ πρόσωπον, καὶ εἶχε τὸ μέτωπον ἐρρυτιδωμένον καὶ κἀθιδρόν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκλείποντας καὶ τὰ μέλη τρέμοντα ὅλα. Ἐν ᾧ δὲ αἱ γυναῖκες ἐνησυχολοῦντο περιποιούμεναι τὴν μητέρα, ἡμεῖς ἠρωτῶμεν τὴν θυγατέρα περὶ τῆς κατὰστάσεως αὐτῶν.

— Εἶμεθα, ἀπεκρίθη, κάτοικοι τοῦ Κοσσόνου, καὶ γεωργοὶ τὸ ἐπάγγελμα· ἐμείναμεν δὲ δύο μόνον, διότι ὁ μὲν πατήρ μου, ὁ Θεὸς ἀναπαύσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ! ἀπέθανε πρὸ πολλῶν ἐτῶν, ὁ δὲ ἀδελφός μου Ἰωάννης εὕρεται εἰς Μεδιόλανα. Πρὸ τεσσάρων ἐβδομάδων εἰδοποιήθημεν παρ' αὐτοῦ ὅτι προσέβαλεν αὐτὸν ἡ ἀγρία νόσος, ἥτις κατὰβάλλει, ὡς μίας τοὺς ἀνθρώπους· ἡ δὲ δυστυχὴς μήτηρ μου, μαθεῖσα τοῦτο, ἐκινδύνευσε νὰ ἀποθάνῃ ἐκ τῆς

θλίψεως, καὶ ἔταξε πρὸς τὸν Κύριον καὶ τὴν Παναγίαν Δέσποιναν, ὅτι, ἐὰν διαρῶν τὸν κίνδυνον ὁ Ἰωάννης, νὰ ἐλθῇ νῆστις ἐδῶ, καὶ νὰ προσευχηθῇ, καὶ χαριστήριον παράκλησιν ἐκτελοῦσα. Καὶ τῷ ὄντι, ἡ Παναγία εἰσέκουσε τὴν δέσιν της, καὶ πρὸ δέκα ἡμερῶν ἐλάβομεν τὴν εἰδήσιν ὅτι ὁ ἀδελφός μου ἐτώθη, καὶ ἐξῆλθε τοῦ νοσοκομείου σῶος καὶ ὑγιής, καὶ ὅτι μόνον βραδέως προβαίνει ἡ ἀνάρρωσις αὐτοῦ· ἀλλ' ἡ μήτηρ μου δὲν εἶδε ποτὶς ὑγίαν ἀπότου. Ἐλαβε τὴν πρώτην εἰδήσιν, καὶ τὰς παρελθούσας ἡ μέγας ἡσθάνθη ἀτονίαν μεγάλαιτέραν, ἐργαζομένη ἡμερομίσθιος εἰς τὰ δάση τῆς Κοινοῦτος. Σήμερον ὁμως, μὴ ἔχουσα ἐργασίαν, ἠθέλησε νὰ ἐκτελέσῃ τὸ τάξιμόν της. Γνωρίζετε, κύριοι, ὅτι ἱκανὸν εἶναι τὸ ἀπὸ Κοσσόνου μέχρι τῆς ἐκκλησίας διάστημα· καὶ ὁμως οὐδὲ στιγμὴν ἠθέλησε ν' ἀναπαυθῇ εἰς τὸ μεταξὺ καὶ ἀπ' οὗ ἐρθίσκαμεν μάλιστα, ἠθέλησε νὰ τελέσωμεν παρρηθὺς τὸ τρίτον μέρος τῆς προσευχῆς καὶ τῆς εὐχαριστηρίου παρρηκλήσεως γονυπετεῖς. Ἐπειτα, καθίσασα κατὰ γῆς, ἐζήτησε νὰ φαίγῃ καὶ ἤρχισε τρώοντι γενομένη μετὰ σφοδρῆς ὀρίξεως. Ἐγὼ δὲ ἔλεγον πρὸς αὐτήν — Πρόσεχε, μήτηρ μου! μὴ σου ἐλάβῃ τὸν στόμαχον! — ὦ! ὅχι Λουίζα μου, ἀπικρίθη, διότι μεγάλην πείναν αἰσθάνομαι. Καὶ μὴ δίδουσα προσοχὴν εἰς τοὺς λόγους μου, ἐξηκολούθησε τρώγουσα. Ἐν τούτοις ἐγὼ ἀπῆλθον εἰς τὰ περὶ ζητοῦσα πηγὴν ὕδατος καὶ ὅτε ἐπέστρεψα, εὗρηκα αὐτὴν λειποθυμήσαν· ἀμνηχανοῦσα δὲ τί νὰ πράξω, ἤρχισα καὶ ἐρώναζα σφοδρῶς, ἐλπίζουσα ὅτι θέλετε ἀκούσει, κύριοι, καὶ ἔλθῃ εἰς βοήθειάν μου.

Ἐκ τῆς ἀφελοῦς ταύτης διηγήσεως ἐκινήθημεν εἰς συμπάθειαν, καὶ ἐξ αὐτῆς ἐσυμπεράναμεν τὴν παρρηκλήσιν τὴν προσερχομένην ἐκ τῶν βοηθειῶν, ὅσας θαυσιλως χορηγεῖ πρὸς πάντας ἡ πίστις τῶν πτωχῶν καὶ τῶν τεθλιμμένων. Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἡ καλὴ γραῖα διὰ τῶν περιποιήσεων τῶν γυναικῶν τῆς συνοδίας ἡμῶν ἤρχισε ν' ἀναλαμβάνῃ τὰς αἰσθήσεις· ἡμεῖς δὲ ἐσχεπτόμεθα περὶ τοῦ τρόπου τῆς μετακομίσεως αὐτῆς εἰς τὰ ἴδια. Ὁ καλὸς ἄνθρωπος, ὁ ὁδηγῆσας ἡμᾶς κατὰ τὴν ὁδοπορίαν ταύτην, εἶχεν ἤδη ἐπιχειρήσει τὴν ἐκκοπὴν δένδρου, καὶ τὴν ἐξ αὐτοῦ κατασκευὴν ἐλακύθρου, ἐρ' οὗ ἐπιτεθεῖσα εὐχερῶς ἤθελε κατελκυθῇ ἐπὶ τῆς κατωφεροῦς ῥάχως τοῦ ὄρους, ὅτε ἡκούσαμεν κρότον γοργῶν βημάτων πλησιαζόντων, καὶ παρρηκλήσαμεν ἐπὶ τῆς πλευρᾶς τοῦ ὄρους νεανίαν εὐτραφεῖ προσερχόμενον. Ἡ νεανίς, ἅμα ἰδοῦσα αὐτόν, ἀνεκράνθη καὶ μετ' ἐκπλήξεως ἀναφωνίσασα, — ὁ ἀδελφός μου, ὁ ἀδελφός μου, — ἔδραμε καὶ ἐνηγκαλίσθη αὐτόν.

Λόγων πολλῶν χρεὶαν δὲν εἶχον ὁ ἀδελφός καὶ ἡ ἀδελφὴ πρὸς ἐξιστόρησιν τῶν καθ' ἑαυτούς· ὁ Ἰωάννης ἀναλαβὼν ἐκ τῆς χολέρας (ἥτις, ὡς φαίνεται, δὲν ἦτον ὀξεῖα, διότι ἡ ὄψις αὐτοῦ δὲν διέφερε τῆς τοῦ ἀναλαμβάνοντος ἀπὸ νόσου κοινῆς), στοχαζόμενος ὅτι ὁ ἀὴρ τῆς γενεθλίου γῆς ἠθέλην ἐπιταχύνει τὴν ἀνάρρωσιν αὐτοῦ, ἐζήτησε τὴν ἀ-

δειαν τοῦ κυρίου του καὶ ἀπῆλθεν εἰς Κοσσόνον· ἐνταῦθα δὲ μαθὼν ὅτι ἡ μήτηρ καὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ ἀνέβησαν εἰς τὸ ὄρος πρὸς ἐκπλήρωσιν ταξίματος ὑπὲρ αὐτοῦ γενομένου πρὸ τὴν Παναγίαν τοῦ Πισσομακρόντου, καὶ αἰσθιζόμενος ἐν ἐκντῷ ἱκανὰς δυνάμεις, προσέβη πρὸς ὑπάντησιν αὐτῶν κατ' ὀλίγον δὲ προβαίνων κατήντησε μέγρι τοῦ ναῖσκου. Περιττόν νὰ εἴπωμεν πόσον ἐταράχθη ἰδὼν τὴν μητέρα αὐτοῦ μόλις ἀνοίγουσαν τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐκστομίζουσαν ὀλίγας λέξεις. Παρρηθὺς εἰρέθη πλησίον αὐτῆς μετὰ προσπαθείας ἀληθῶς υἱικῆς καὶ καλῶν αὐτὴν διὰ προσφιλῶν ὀνομάτων, ἐζήτησε νὰ τὴν λάβῃ εἰς τὰς ἀγκάλας του. Ἡ φωνή, ἡ αἰσθησις τῆς ἐπαφῆς τοῦ σώματος τοῦ υἱοῦ, ἐνήργησαν, ὡς φαίνεται, θαυμασίως ἐπὶ τῆς φιλοστόργου ταύτης μητρὸς. Πρὸ αἰνιδίων ἐχρωμάτισε πάλιν τὸ ὤχρον πρόσωπον αὐτῆς· οἱ ὀφθαλμοὶ ἀέλαβον τὴν φυσικὴν αὐτῶν ζωρότητα· μετὰ ἡμέραν ἐπεράνη ἐπὶ τῶν χειλέων αὐτῆς, καὶ μετὰ χαμηλῆς φωνῆς, ἐκφωνήσασα τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ, ἐζήλωσε τὰς χεῖρας ἵνα περισφίγῃ αὐτόν ἐπὶ τῆς καρδίας της. Ἐδάκρυσεν ἡ νεκ καὶ ὠρεία Λουίζα, τὸ πρόσωπον τῆς ὁποίης ἐξεκίνησε τὴν καλλονὴν τῆς καρδίας· ἐδάκρυσεν δὲ καὶ αἱ κυρίαι, καὶ ἡμεῖς ἅπαντες· συνεμερίσθημεν τὴν συγκίνησιν αὐτῶν.

Μετ' ὀλίγον ἡ καλὴ γραῖα ἐνδυναμωθείσα διὰ τινος τονικοῦ ποτοῦ δοθέντος παρ' ἡμῶν, συνῆλθεν ἐντελῶς εἰς ἐκντὴν, καὶ ἐδυνάθη νὰ περιπατήσῃ ἀνευ ἐλακύθρου. Ἀνεχωρήσαμεν δὲ συνοδοιπόρον ἔχοντας τὴν ἀρίστην ἐκείνην αἰκαγένησαν μέγρι Κοσσόνου, καὶ ψαλγώγουμενοι καθ' ὁδὸν ὑπὸ τῆς διηγέσεως τῶν συμβεβηκότων, τῶν βρασάνων καὶ τῶν θλίψεων αὐτῆς. Ἐνταῦθα δὲ ἐπισκαφθέντες τὴν πενιχρὰν καλίστην τῶν συνοδοιπόρων, καὶ δεξάμενοι τὰς ἐγκαρδίους εὐχαριστίας αὐτῶν, τοὺς ἀπεχαιρετίσαμεν μετὰ πολλῆς συμπαθείας. Οὕτως ἡ συνάντησις τῶν ἀγαθῶν τούτων ἀνθρώπων κατέστησε προσφιλεστέραν καὶ τερπνοτέραν πρὸς ἡμᾶς τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἥτις ἀπεδείχθη ἡ εὐφροσυνολάτῃ τῶν ἡμερῶν τοῦ φθινοπώρου κατ' ἐκείνο τὸ ἔτος.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Μ. ΠΑΛΛΙΟΛΟΓΟΣ.

ΝΕΟΤΗΣ ΦΡΙΔΕΡΙΚΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ.

[Κατὰ Macaulay.]

—ooo—

Φριδερίκος, ὁ ἐπικαλούμενος Μέγας, υἱὸς τοῦ Φριδερίκου Γουλλιέλμου, ἐγεννήθη τὸν Ἰανουάριον τοῦ ἔτους 1712. Δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ἀσφαλῶς ὅτι ἐπροικίσθη ὑπὸ τῆς φύσεως μετὰ ἰσχυροῦ καὶ ὀξέως πνεύματος, σπανίας σταθερότητος, ἀδαμάστου χαρακτῆρος καὶ ἰσχυροτάτης θελήσεως. Περὶ δὲ τῶν ἄλλων προσόντων τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ, εἰ-